

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, 2009. október 30. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A 2 rb. társtettesként elkövetett hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt **az I.r. vádlott és társai** ellen folyamatban lévő büntető ügyben a Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa 2009. április 6. napján kihirdetett KB.IV.139/2008/38. számú ítéletét **megváltoztatja**.

Az I.r. vádlottnak az első fokú ítélet rendelkező rész 1/ és 2/ pontjaiban értékelt cselekményeit 1 rb. társtettesként elkövetett hivatali visszaélés büntettének (Btk.225.§), és társtettesként hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntettének (Btk.226.§) **minősíti**.

A II.r. vádlottat katonai mellékbüntetésül 1 (egy) évre a soron következő rendfokozatban előlépésre előírt várakozási idő meghosszabbítására **ítéli**.

A III.r. vádlott tekintetében a lefokozás katonai mellékbüntetés kiszabását mellőzi.

Egyebekben az első fokú ítéletet az I., a II. és a III.r. vádlott tekintetében helybenhagyja.

I n d o k o l á s:

A Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa a 2009. április 6. napján kihirdetett KB.IV.139/2008/38. számú ítéletének A/ részében az I.r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rb társtettesként elkövetett hivatali visszaélés büntettében, társtettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntettében és társtettesként elkövetett könnyű testi sértés vétségében, ezért - halmazati büntetésül - 1 évi és 4 hónapi fogházbüntetésre, 30.000.-Ft pénzmellékbüntetésre és lefokozásra ítélte, de a szabadságvesztés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette. A II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett hivatali visszaélés büntettében, ezért 270 napi tétel, napi tételenként 400.-Ft, összesen 108.000.-Ft pénzbüntetésre ítélte, és a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére rendelkezett annak szabadságvesztésre történő átváltoztatására. A III.r. vádlottat bűnösnek mondta ki hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntettében, ezért 1 évi fogházbüntetésre, 200.000.-Ft pénzmellékbüntetésre, valamint lefokozásra ítélte, de a szabadságvesztés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette. Az I. és III.r.

vádlottak esetében rendelkezett a pénzmellékbüntetés meg nem fizetése esetére, annak szabadságvesztésre történő átváltoztatására. Az I-III.r. vádlottakat külön-külön kötelezte 21.150.-Ft bünyügyi költség megfizetésére, míg a fennmaradó 109.148.-Ft költséggel kapcsolatban megállapította, hogy azt az állam viseli. Ellenben ítélete B/ részében az I.r. vádlottat 2 rb, míg a II.r. vádlottat 1. rb rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól felmentette, megállapította, hogy az I.r. vádlott 2 rb, míg a II.r. vádlott 1 rb becsületsértés szabálysértését valósította meg, mely miatt az eljárást velük szemben megszüntette.

A tárgyaláson a katonai ügyész 3 napi gondolkodási időt tartott fenn, majd a törvényes határidőn belül fellebbezést jelentett be a II.r. vádlott terhére súlyosításért, lefokozás katonai mellékbüntetés kiszabása érdekében. Az I. és II.r. vádlott és védője fellebbezést jelentettek be elsődlegesen felmentésért, másodsorban enyhítésért. A III.r. vádlott és védője felmentés érdekében jelentettek be fellebbezést.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészség a Kf.IV.44/2009. számú átiratában a katonai ügyészi fellebbezést kiegészítéssel tartotta fenn. Indítványozta hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a III.r. vádlottnak az ítélet A/III. tényállási pontjában írt magatartását minősítse a Btk.275.§ b./ pontjába ütköző hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntettének is. Álláspontja szerint a III.r. vádlott orvosi szolgálata során hivatalos személyként, hamis okiratot állított ki a látlelet valótlan tartalmú felvételével, így magatartása az első fokú ítélet rendelkező részében rögzített bűnpártoláson kívül további közbizalom elleni bűncselekménynek is minősül. A III.r. vádlott tekintetében indítványozta továbbá, hogy a kiszabott katonai mellékbüntetést az ítéltábla katonai tanácsa mellőzze, figyelemmel arra, hogy a lefokozás katonai mellékbüntetés a Btk.122.§-a szerint katonával szemben alkalmazható, azonban a III.r. vádlott szolgálati viszonya 2005. december 30. napján nyugállományba helyezésével megszűnt, így az elkövetéskor, 2007. évben nem volt büntetőjogi értelemben vett katona. Indítványozta továbbá, hogy a másodfokú bíróság a II.r. vádlottat ítélje a Btk.131.§ (2) bekezdése alapján lefokozás katonai mellékbüntetésre, mivel méltatlan a rendfokozat viselésére.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészségnek a nyilvános ülésen eljáró képviselője perbeszédében a katonai ügyészi fellebbezést a másodfokú ügyészi átiratban írt kiegészítéssel fenntartotta, indítványait megismételte.

Az I.r. vádlott védője perbeszédében a felmentés, illetve az enyhítés érdekében bejelentett fellebbezését fenntartotta. A felmentésre irányuló indítványában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság védenca bűnösségét kizárólag közvetett bizonyítékok alapján állapította meg, és az I.r. vádlott bűnössége kétséget kizáróan nem bizonyított. Az enyhítésre irányuló indítványában védenca előzetes bírói mentesítését kérte, figyelemmel arra, hogy a felfüggesztett szabadságvesztés hosszú próbaideje alatt védenca büntetett előéletűnek minősülne, és ez jelentősen megnehezíti a munkába való elhelyezkedését.

A II.r. vádlott védője perbeszédében az első fokú ítélet ellen bejelentett fellebbezését megváltoztatva elsődlegesen védence felmentésére, másodsorban az első fokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására, míg harmadsorban a katonai mellékbüntetés kiszabására irányuló ügyészi indítvány elutasítására tette indítványt. A védői álláspont szerint a II.r. vádlottal szemben megállapított tényállás nem megalapozott, mert az felderítetlen, hiányos, illetve téves következtetéseket tartalmaz. Ugyanis az ítélet nem bontja külön az egyes vádlotti magatartásokat, ezért felülbírálatlan alkalmatlan. Ezen túlmenően az ítéleti tényállás megállapításai életszerűtlenek, a katonai tanács tévesen éppen a műveleti egység tagjainak tanúvallomásait nem fogadta el, akiknek a vallomásaira az ítéletet lehetett volna alapozni. Nem vizsgálta kellő részletességgel az elsőfokú bíróság a vádlotti védekezést, és a katonai tanács indokolási kötelezettségének sem tett eleget. Álláspontja szerint az ítélet megalapozatlansága a másodfokú eljárásban a tényállás kiegészítésével küszöbölhető ki, így védenccével szemben a Be. 6. § (3) bekezdés b./ pontja alapján felmentő rendelkezés meghozatalának van helye. Amennyiben a másodfokú bíróság erre nem lát lehetőséget, úgy az első fokú ítéletet hatályon kívül kell helyezni és az elsőfokú bíróságot új eljárásra kell utasítani. A védő a harmadlagos indítványában az ügyész által indítványozott katonai mellékbüntetés mellőzését kérte.

A III.r. vádlott védője perbeszédében védence bizonyítottság hiányában történő felmentését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által az ítéletben rögzített indokolás nem felel meg a logika szabályainak. A katonai tanács figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, hogy védence az I. és II.r. vádlottat nem is ismerte, és a III.r. vádlottra terhelő vallomást tett asszisztens a saját naplójában azt rögzítette, hogy a fogvatartotton külsérelmi nyom nem látható. A terhelő tanúk által elmondott külsérelmi nyom mérete, jellege nem került tisztázásra a bizonyítási eljárás során, továbbá a katonai tanács figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, hogy a fogvatartotti állomány mindig arra motivált, hogy szemben álljon a bv. testület tagjaival. Mivel az elsőfokú bíróság az ellentmondásokat nem oldotta fel, ezért a védő a III.r. vádlott felmentését kérte.

A II.r. vádlott az utolsó szó jogán úgy nyilatkozott, hogy nem érzi magát bűnösnek. A III.r. vádlott a felmentését kérte.

A bejelentett ügyészi, vádlotti és védői fellebbezések folytán a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az első fokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 348.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján felülbírált. A Be. 348.§ (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel azonban mellőzte a felülbírálatot az I. és II.r. vádlottak felmentő rendelkezéseit illetően, figyelemmel arra, hogy ezen rendelkezéseket fellebbezés nem támadta.

A felmentésre és az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló vádlotti és védői fellebbezések, illetve indítványok nem alaposak.

Az eljárási szabályok betartásával kapcsolatban a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a kialakult gyakorlattól eltérően, helytelenül járt el, amikor az I., II. és III.r. vádlottakat egymás jelenlétében oktatta ki törvényes jogaikra a tárgyaláson történt kihallgatásukat megelőzően. A Be. 288.§ (1) bekezdésében írtakból éppen az következik, hogy a vádlottakat kihallgatásukat megelőzően egyenként kell kioktatni a Be. 117.§-ban foglaltakra. A katonai tanács egyébként az eljárási szabályokat maradéktalanul betartotta.

Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékokat megfelelően értékelte és indokolási kötelezettségének is eleget tett. Megállapítható, hogy, az I. és II.r. vádlottak a tárgyaláson nem kívántak vallomást tenni, a nyomozás során pedig tagadták a terhükre rótt bűncselekmény elkövetését. A III.r. vádlott mind a nyomozás során, mind a tárgyaláson tagadta, hogy bűncselekményt követett volna el. Az elsőfokú bíróság igen részletes bizonyítási eljárást folytatott le és ítélete 5. oldal 5. bekezdésétől a 9. oldal 3. bekezdéséig foglalkozott az általa megismert bizonyítékok értékelésével. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottak védekezésével szemben a tényállást elsősorban sértett¹ és sértett² vallomásai alapján állapította meg. Ítéletében felsorolta és egymással egybevetette mind a vádlotti vallomásokat erősítő, mind pedig a sértetti vallomásokat alátámasztó egyéb bizonyítékokat. Helyesen utalt arra, hogy a vádlottak védekezését csupán a velük kollegiális kapcsolatban álló, teljes egészében elfogulatlanak nem tekinthető személyek vallomásai támasztották alá, míg a sértettek vallomását a fogvatartott társak tanúvallomásain túlmenően objektív bizonyítékok, így a bv. testületi tagok, vagy alkalmazottak vallomásai is alátámasztották. Összességében megállapítható, hogy a katonai tanács ítéletében meggyőző, logikus magyarázatát adta annak, hogy a vádlottak védekezésével szemben miért a sértetti vallomásokat és az azokat alátámasztó egyéb bizonyítékokat fogadta el a határozata alapjául, és mérlegelési jogkörében eljárva miért terhelő tartalmú történeti tényállást állapított meg. Az ítélőtábla katonai tanácsa csupán annyiban helyesbíti a Be. 352.§ (1) bekezdés a./ pontja alapján az ítéleti tényállás A/I. pontjában található nyilvánvaló elírást, hogy ott a 4. oldal első mondatában az „add el” helyére az „add elő” szövegrész kerül.

A Be. 351.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetőleg a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le. A Be. 352.§ (3) bekezdésében írtak alapján a másodfokú bíróság csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel.

Megállapítható, hogy a vádlottak és védőik új tényre, bizonyítékokra nem hivatkoztak. A védelem képviselőinek az ítélet megalapozatlanságára történő hivatkozása ténylegesen az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékokat értékelő, mérlegelő tevékenységét támadta. A katonai tanács által megállapított és a másodfokú bíróság által helyesbített tényállás megalapozott, mentes a Be. 351.§ (2) bekezdésében írt hiányosságoktól, ezért azt a Fővárosi Ítélőtábla Katonai Tanácsa felülbírálata

alapjául elfogadta, így a vádlottaknak és védőiknek a felmentésre, illetve az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezései, illetve indítványai eredményre nem vezethettek.

Az irányadó tényállás alapján a katonai tanács okszerűen vont le következtetést a vádlottak bűnösségére és a II., valamint III.r. vádlottak tekintetében helyes a cselekményeik jogi minősítése is. Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor az I.r. vádlott bűnösségét 2 rb társtettesként elkövetett hivatali visszaélés bűntettében, és egyúttal társtettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás bűntettében, valamint társtettesként elkövetett könnyű testi sértés vétségében állapította meg. Az első fokú ítéletben rögzített A/I. és II. tényállási pontokban írtak szerint két fogvatartott sérelmére követett el bűncselekményeket. Az A/I. pontban írtak szerint a II.r. vádlottal együtt a fogvatartott bántalmazására nem, hanem nevezett megalázására került sor, így ez a cselekménye társtettesként elkövetett hivatali visszaélés bűntettének minősül (Btk.225.§), ahogy azt helyesen az elsőfokú bíróság is minősítette. Az A/II. tényállási pontban foglaltak szerint azonban az I. r. vádlott egyazon cselekménysoron belül a fogvatartott indokolatlan guggoltatását, tehát hivatali visszaélésnek minősülő cselekményt, továbbá ugyanazon fogvatartott kifejezett bántalmazását is megvalósította, mellyel neki könnyű testi sérülést okozott ismeretlenül maradt társával egyetemben. Az ebben a körben kialakult ítélkezési gyakorlat szerint ilyen esetben a specialitás elvéből kiindulva, a két hivatali bűncselekmény közül a Btk.226.§-a szerinti hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette megállapításának van helye. Mivel a vádlotti magatartás időben nem különül el egymástól, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az I.r. vádlottnak az első fokú ítélet rendelkező rész 1. és 2. pontjaiban értékelt cselekményeit 1 rb társtettesként elkövetett hivatali visszaélés bűntettének (Btk.225.§) és társtettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás bűntettének (Btk.226.§) minősítette, természetesen a 3. pontban helyesen megállapított társtettesként elkövetett könnyű testi sértés vétségének változatlanul hagyása mellett.

A másodfokú katonai tanács ugyanakkor nem értett egyet a Katonai Fellebbviteli Ügyészség azon indítványával, hogy a III.r. vádlott bűnösségét a Btk.275.§ b./ pontja szerinti hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében is meg kell állapítani. Ugyanis a kialakult bírói gyakorlat szerint a passzív alany egyetlen köteleességszegése alapján csupán egy azonos büntetési tétellel fenyegetett igazságszolgáltatás vagy közbizalom elleni bűncselekmény állapítható meg. A hivatalos személy egyetlen köteleességszegése esetén nem állapítható meg tehát halmazatban a hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntette és a Btk.275.§ b./ pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette. Ezért a másodfokú bíróság a fellebbviteli katonai ügyészségnek a halmazat megállapítására irányuló indítványának nem adhatott helyt, figyelemmel a Be. 2.§-ában és a Be. 310.§-ában írtakra is.

Ugyanakkor az elsőfokú bíróság törvényesen minősítette a II.r. vádlott cselekményét társtettesként, hivatali visszaélés bűntettének (Btk.225.§), és az előbb írtak miatt a

III.r. vádlott magatartását hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntetnének (Btk.244.§ (1) bekezdés b./ pont, (3) bekezdés b./ pont). A másodfokú bíróság csupán annyiban helyesbíti az első fokú ítélet indokolását, hogy a vádlottak hivatalos személy minőségének jogszabályi alapja a Btk.137.§ 1/l. pontja.

A katonai ügyésznek a II.r. vádlott tekintetében előterjesztett és súlyosításra irányuló fellebbezése a következők szerint részben alapos, míg az enyhítés érdekében bejelentett másodlagos vádlotti és védői fellebbezések nem alaposak.

A katonai tanács ítéletében helytállóan sorolta fel a büntetés kiszabása során figyelembe vehető enyhítő és súlyosító körülményeket és nem tévedett, amikor a bűncselekményeket halmazatban elkövető I.r. vádlottal szemben a Btk.45.§ (2) bekezdésében írt enyhítő rendelkezés alkalmazásával - halmazati büntetésül - 1 évi és 4 hónapi fogházbüntetést szabott ki, és az eddig büntetlen vádlott esetében törvényes a szabadságvesztés végrehajtásnak 4 évi próbaidőre történő felfüggesztése is. A hatékonyabb visszatartás érdekében indokoltan szabott ki vele szemben pénzmellékbüntetést. Helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a hivatali bűncselekményeket halmazatban megvalósító I.r. vádlott magatartásával méltatlanná vált a rendfokozat viselésére és ezért őt lefokozás katonai mellékbüntetésre is ítélte. Ugyanakkor az I.r. vádlott esetében az előzetes bírósági mentesítés feltételeként meghatározott érdemesség nem állapítható meg, illetve alkalmazása ellentétes lenne azzal a kialakult katonai bírói gyakorlattal, amely a lefokozás katonai mellékbüntetés mellett nem tartja indokoltnak előzetes bírósági mentesítés alkalmazását, ezért a másodfokú bíróság az előzetes mentesítésre irányuló védői indítványnak nem adhatott helyt.

Törvényesen járt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor a II.r. vádlott esetében lehetőséget látott a Btk.87.§ (2) bekezdés e./ pontjában írt enyhítő rendelkezés alkalmazásával pénzbüntetés kiszabására. A II.r. vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés esetében a napi tételek száma a cselekmény tárgyi súlyával arányos, míg a napi tétel összege megfelelően tükrözi a vádlott személyi, vagyoni és jövedelmi viszonyait. A korábban még a törvénnyel összeütközésbe nem került II.r. vádlott csupán egy bűncselekményt valósított meg magatartásával. Ezért, valamint a bűncselekmény óta bekövetkezett mintegy 2 éves időmúlásra is figyelemmel, a másodfokú bíróság nem látta vele szemben indokoltak az ügyészi indítványban írt legsúlyosabb katonai mellékbüntetés a lefokozás alkalmazását. Az ítélet tábla katonai tanácsának álláspontja szerint ezen vádlott esetében elegendő, ha a soron következő előléptetését hosszabb várakozási idő eltöltésével kell kiérdemelnie, ezért őt a másodfokú bíróság katonai mellékbüntetésül a Be. 134.§-ában írtak alapján 1 évre a soron következő rendfokozatba előírt várakozási idő meghosszabbítására ítélte.

Helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a III.r. vádlottat a terhére megállapított súlyos megítélésű igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény elkövetése miatt a Btk.45.§ (2) bekezdésében írt enyhítő rendelkezés alkalmazásával 1 évi fogházbüntetésre ítélte, de a törvénnyel korábban

összeütközésbe nem került vádlott esetében lehetőséget látott a szabadságvesztés büntetés 3 évi próbaidőre történő felfüggesztésére. A hatékonyabb visszatartás érdekében indokoltan alkalmazott ezen vádlottal szemben pénzmellékbüntetést, tévedett azonban, amikor őt katonai mellékbüntetésül lefokozásra ítélte. Az ítélőtábla katonai tanácsa egyetértett a Katonai Fellebbviteli Ügyészségnek a lefokozás mellőzésére irányuló indítványával. A rendelkezésre álló iratokból megállapítható ugyanis, hogy a III.r. vádlott szolgálati viszonya 2005. december 30. napján - nyugállományba helyezésével - megszűnt, így az elkövetéskor, 2007. július 2. napján már nem volt büntetőjogi értelemben katonának tekintendő személy, így vele szemben katonai mellékbüntetés alkalmazására sem volt törvényes lehetőség. Ezért a másodfokú bíróság a III.r. vádlott tekintetében a lefokozás katonai mellékbüntetés kiszabását mellőzte.

A Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek, ezért azokat a Fővárosi Ítélőtábla Katonai Tanácsa mindhárom vádlott vonatkozásában - helyes indokai alapján - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítélőtábla Katonai Tanácsának ítélete a Be. 372.§ (1) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2009. október 30.

Dr. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok sk. a tanács elnöke, Dr. Mészáros László hb. ezredes sk. előadó bíró, Dr. Török Zsolt hb. ezredes sk. bíró

A Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsának ítélete az I.r., a II.r. és a III.r. vádlottak tekintetében a rendelkező részben írt változtatással jogerős és - az I. és III.r. vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztések kivételével - végrehajtható.

Budapest, 2009. október 30.

. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Tóth Mihályné
tisztviselő